

În atenția Autorităților Publice Centrale și viitorilor parlamentari

*CC: Doamnei Maia BĂNĂRESCU,
Avocat al Poporului pentru drepturile copilului*

Opinie

RE: Reieșind din evenimentele din noiembrie 2018, mai exact Ședința plenară din 01.11.2018 și audierea în Parlament a Avocatului Poporului pentru drepturile copilului privind participarea copiilor în acțiuni publice, în cadrul Adunării Generale APSCF din decembrie, organizațiile membre au decis și agreeat formularea unui document de poziție privind participarea copiilor și tinerilor.

Alianța ONG-urilor Active în Domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF) a luat cunoștință de declarațiile făcute în timpul audierii în Parlament a Avocatului Poporului pentru drepturile copilului privind participarea copiilor în acțiuni publice, și **ne exprimăm îngrijorarea în legătură cu opiniile conform cărora dreptul la participare al adolescenților trebuie restricționat, inclusiv prin stabilirea de pedepse aspre nu doar administrative, ci și penale pentru persoanele fizice și juridice. Declarațiile Avocatei poporului și ale deputaților, au fost formulate astfel încât discreditează dreptul copiilor la opinie și participare la acțiuni publice, fapt care pune în pericol realizarea plenară a drepturilor copilului și dezvoltarea unei generații de cetățeni activi.**

În acest context, reamintim că Republica Moldova este parte la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului și și-a asumat să garanteze copilului dreptul de a-și exprima opiniile asupra oricărei probleme care îl privește.

Dreptul copilului de a fi ascultat și a se ține cont de opinia lui reprezintă una dintre valorile fundamentale ale Convenției cu privire la drepturile copilului. Comitetul pentru Drepturile Copilului a identificat articolul 12 drept unul dintre cele patru principii generale ale Convenției, celelalte fiind dreptul la nediscriminare, dreptul la viață și dezvoltare și acordarea priorității interesului suprem al copilului, ceea ce accentuează faptul că prezentul articol nu stabilește doar un drept în sine, dar trebuie să fie luat în considerare la interpretarea și implementarea tuturor celorlalte drepturi.

Reieșind din cele menționate mai sus, Comitetul pentru Drepturile Copilului, în Comentariul General nr. 12 (2009), stipulează că toate procesele în cadrul cărora se solicită opiniile sau participarea unui sau mai multor copii trebuie să fie:

- a) Transparente și informative – copiii trebuie să dispună de informații complete, accesibile, ce vor ține cont de diversitate și vor fi adaptate vârstei lor, cu privire la dreptul de a-și exprima liber viziunile, acestea fiind luate ulterior în considerare, precum și cu privire la modalitatea în care copiii vor fi invitați să participe, domeniul de aplicare, scopul și consecințele posibile ale participării lor.
- b) Benevole – în nici un caz copiii nu trebuie să fie impuși să-și exprime punctul de vedere și ei trebuie să fie informați că au dreptul să se retragă la orice etapă a participării.
- c) Bazate pe principiul respectului – opiniile copiilor trebuie să fie tratate cu respect și ei trebuie să se bucure de oportunități de a propune idei și lansa activități. Adulții care lucrează cu copiii trebuie să recunoască, să respecte și să exploateze formele existente de participare a copiilor, spre exemplu, contribuția lor în cadrul familiei, școlii, culturii și a altor medii de activitate relevante. Persoanele și organizațiile care lucrează cu și pentru copii trebuie să respecte opiniile copiilor cu privire la participarea lor în cadrul unor manifestații publice.

(d) Relevante – problemele în privința cărora copiii au dreptul să se expună trebuie să fie cu adevărat relevante pentru viața lor și să le permită să profite de cunoștințele, competențele și capacitățile lor.

(e) Prietenoase copilului – contextele și metodele de lucru urmează a fi adaptate la capacitățile copiilor. Timpul și resursele necesare trebuie puse la dispoziția copiilor pentru a-i pregăti corespunzător și a le permite să capete încrederea necesară și să profite de oportunitatea de a-și exprima viziunile. De asemenea, este important să se țină cont de faptul că gradul de susținere de care au nevoie copiii și modalitățile lor de participare variază în funcție de vârsta și capacitățile lor în evoluție.

(f) Incluzive – participarea trebuie să poarte caracter incluziv, să evite modelele existente de discriminare și să ofere copiilor marginalizați, băieți și fete, posibilitatea de a se implica. Copiii nu reprezintă un grup omogen și participarea trebuie să garanteze egalitatea de șanse pentru toți, fără a discrimina în baza unui motiv sau altul.

(g) Susținute prin instruire – pentru a facilita eficient participarea copiilor, adulții au nevoie să urmeze o pregătire specială, să beneficieze de un anumit sprijin și să-și dezvolte anumite competențe, cum ar fi capacitatea de a asculta copiii, de a conlucra cu aceștia, precum și de a-i implica în funcție de capacitățile lor în evoluție.

(h) Sigure și să țină cont de riscuri – în anumite circumstanțe, exprimarea unei opinii poate presupune anumite riscuri. Adulții trebuie să-și asume responsabilități față de copiii cu care aceștia conlucrează și trebuie să întreprindă toate măsurile de precauție pentru a reduce la minimum riscurile de a expune un copil la violență, exploatare sau oricare altă consecință negativă, din simplul motiv că acesta a decis să-și exercite dreptul la participare. Este important de a lucra cu familiile și comunitățile în vederea conștientizării de către aceștia a interesului, dar și a posibilelor consecințe ale participării și de a reduce la minimum riscurile la care copiii ar putea fi expuși.

(i) Responsabile – este deosebit de important să se asigure monitorizarea și evaluarea participării copiilor. Spre exemplu, în cadrul oricărei cercetări sau oricărui proces de consultare copiii trebuie să fie informați despre felul în care opiniile lor au fost interpretate și utilizate și, în caz de necesitate, să li se ofere posibilitatea de a contesta și influența analiza rezultatelor. Copiii mai pot beneficia de dreptul de a obține informații exacte asupra felului în care participarea lor a influențat orice rezultat. Dacă este cazul, copiii trebuie să aibă posibilitatea să participe la procese și activități de monitorizare.

În concluzie, considerăm că respectarea dreptului la opinie și participare a copiilor, așa cum este reglementat în Convenția ONU privind drepturile copilului este un drept fundamental și nu poate fi admisă intimidarea sub nici o formă a părinților, cadrelor didactice și a organizațiilor societății civile care susțin dreptul copiilor la participare. De asemenea, considerăm important ca organizațiile care implică copiii în activități publice să desfășoare aceste activități în mod profesionist, etic și în baza unei politici interne de protecție a copilului.

Alianța ONG-urilor Active în Domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei¹ își manifestă deschiderea spre cooperare și dialog constructiv.

Cu respect,

În numele celor 66 ONG-uri membre

Liliana ROTARU, Președinta APSCF

¹ Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei este o rețea de organizații non-guvernamentale care acționează pentru crearea unui cadru coerent și funcțional de dezvoltare a factorilor de decizie, a mecanismelor și practicilor de implementare, asigurând respectarea și protecția reală a copilului și familiei. APSCF este constituită din 66 de membri, reprezentând ONG-uri locale, naționale și internaționale prezente pe întreg teritoriul țării, inclusiv raioanele din stânga r. Nistru și Autonomia Găgăuzia.